

Norges Handikapforbund Sørvest

Årsmelding 2011

1. januar – 31. desember 2011

Innledning

NHF Sørvest ble dannet ved sammenslåing av NHF Hordaland og NHF Rogaland i 2004 og hadde per 31. desember 2011, 2323 medlemmer fordelt på 17 lokallag og 15 landsforeninger. NHF Sørvest ledes av regionstyret valgt av årsmøtet som avholdes hvert 2 år med delegater fra kommunelagene og landsforeningene i regionen. Nåværende regionstyre ble valgt på årsmøtet 7. mai 2011. Regionstyret har arbeidslederansvar for regionkontorets personale som er ansatt i sentraladministrasjonen. Regionkonteret har 2.75 stillinger fordelt på 1 seniorkonsulent og 1 funksjonsassistent, begge i 50 prosent stilling, 1 seniorkonsulent i 75 prosent stilling og regionkontorleder i 100 prosent stilling. Regionkontoret holder til i 5. etasje i kulturhuset på Nesttun i Bergen. SAFO vest, Landsforeningen for Slagrammede Hordaland, Landsforeningen for Amputerte Hordaland, Landsforeningen for Nakkeskadde Hordaland og Arbeidsmiljøskaddes landsforening Hordaland leier fellesarealet en dag i uken hver, mens NHF Bergen har eget kontor.

NHF Sørvest har ansvar for interessepolitisk arbeid, lokallagsstøtte og medlemsservice i Hordaland og Rogaland. Regionstyret er regionens øverste politiske myndighet, og leder arbeidet i tråd med NHFs prinsipper, styringsdokumenter og virksomhetsplan.

Regionen videreførte aktiviteter og målsettinger nedfelt i NHF sine lover, prinsippprogram og den regionale virksomhetsplanen i året som gikk, med hovedvekt på likemannsarbeid, anvendelse og oppfølging av Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven, medlemsservice, universell utforming, arbeid og utdanning, kartlegginger og oppnevning av kandidater til de kommunale og fylkeskommunale rådene i de to fylkene. Regionen arrangerte årsmøte i mai, var representert i en rekke råd og utvalg på forskjellige forvaltningsnivåer og deltok på regionale og nasjonale arenaer med interessepolitisk relevans.

Premissene for det interessepolitiske arbeidet i de to fylkene har i liten eller ingen grad endret seg i året som gikk. Hovedkonfliktlinjen er fortsatt mellom økonomi på den ene side og likestilling og likeverd på den annen. Skjerpede krav til kostnadseffektivitet gjør at medlemmer og andre som er henvist til NAV og kommunal tjenesteyting i økende grad blir bokført som ekstrautgifter og redusert til "tjenestemottakere" som må søke om å få innvilget den selvsagte retten til råderett over eget liv. Vedtak som bryter med likestillings og likeverdsprinsippene forsvares med at de er "helsefaglig" eller "faglig forsvarlige". Hva som regnes som "forsvarlig" tjenesteyting eller rimelig fortolkning av lovverk defineres av saksbehandlere åpenbart utsatt for press til å redusere utgifter.

NHF Sørvest følger intensjonene i nasjonal lovgivning og forplikter seg i prinsippet ikke til å overholde budsjetter eller på andre måter å beregne eller redusere "utgiftene" som rettighetene medfører. Konflikten mellom økonomi på den ene side og likestilling og likeverd på den andre blir som regel presentert som "naturlig", ved at krav til effektivitet eller produktivitet er blitt mål i seg selv, som det

er vanskelig eller umulig å imøtegå; ”er det mulig å være motstander av å få mer velferd ut av hver krone?” Neppe uten å risikere å plassere seg utenfor dialogen med beslutningstakere og folkevalgte.

I en slik situasjon kan organisasjonsleddet velge mellom to onder:

- 1) akseptere kostnader som kriterium for å utløse rettigheter, for på den måten forsøke å komme i dialog med tjenesteytere, politikere og administrasjon
- 2) la være å akseptere kostnader som kriterium for å utløse rettigheter, med fare for å bli utelatt fra dialogen.

Regionen har erfart dilemmaet ved en rekke anledninger i året som gikk uten å ha funnet noe fasitsvar.

Et lokallag har imidlertid med hell akseptert kostnader som del av dialog med tjenesteyter om rettigheter. Laget dokumenterte kostnadene med sykehjemsplasser opp mot utgifter til praktisk bistand og lav rekruttering til BPA stillinger som følge av lave lønninger. Kommunestyret økte tilskuddet til BPA og lønninger til BPA assistenter etter dialogen med lokallaget. Boligprosjektet ”råderett over eget liv, også i egen bolig” følger et lignende spor i den forstand at det sikter å vise at motsetningen mellom tjenesteyters krav til effektivitet på den ene side og likestillings og likeverdsprinsipper på den andre side kan reduseres eller gjøres overflødig.

Boligprosjektet er imidlertid kun i sin spede begynnelse og eksempelet fra kommunelaget er et unntak. På boligområdet fortsatte kommunal praksis i likhet med foregående år i mange tilfeller å bryte med nasjonale føringer for størrelse på boenheter for omsorgsboliger av ”omsorgseffektive” hensyn. Bergen kommune er for eksempel i ferd med å fullføre et byggeprosjekt for ”omsorgsboliger, eldresenter og boliger for fysisk funksjonshemmede” i Fyllingsdalen med plass til over 50 boliger, stikk i strid med HVPU reformen og andre nasjonale retningslinjer.

Medlemmer rapporterte i året som gikk også om store vanskeligheter med å få tildelt tilstrekkelig antall **BPA timer** til å sikre råderett over eget liv. En saksbehandler i NAV betvilte et yngre medlems behov for høyere utdanning og dermed behov for funksjonsassistanse i utdanningsøyemed. Handikappede Barns Foreldreforening Hordaland har rapportert om barn på 5 til 7 trinn som må fortsette på SFO med barn fra 1 til 4 trinn pga mangel på assistentordninger i tiden fra skoleslutt til foresatte er tilbake fra arbeid eller andre relaterte oppgaver.

På tilgjengelighetsområdet er det juridiske verktøyet for funksjonshemmedes rettigheter i større grad tatt hensyn til i forvaltningsmessig praksis i året som gikk. Kjennskap til den reviderte utgaven av teknisk forskrift (TEK) og Plan og Bygningslovens (PBL) nye krav til Universell Utforming av virksomheter rettet mot offentligheten brer seg i fagmiljøene. Likevel er behovet for brukerkompetent bistand til fagmiljøene i mange tilfeller presserende. Regionen har fått erfare dette til fulle, blant annet i forbindelse med utbyggingen av Bybanen i Bergen og det AVINOR eide Clarion hotellet på Flesland der fagmiljøene i begge tilfeller unnlot å innhente tilstrekkelig brukerkompetanse med svært negative konsekvenser.

På andre områder som arbeid, skole, helse og sosialtjenester er konflikten mellom økonomi og funksjonshemmedes rettigheter konstant eller i en del tilfeller forverret, blant annet i form av uendret andel funksjonshemmede i arbeidslivet i forhold til resten av den yrkesaktive befolkningen.

Som ledd i medlems servicen og promotering av organisasjonen arrangerte regionen Funkisdagen 2011 den 27. august på Festplassen i Bergen i samarbeid med NHFU Sørvest og LKB Hordaland.

Medlemsservice-veiledning

Pr. 31. Desember 2011 hadde NHF Sørvest 2323 medlemmer (uten sidemedlemmer) og 2524 medlemmer, inkl. sidemedlemmer, fordelt på 32 lokallag og 55 direkte-medlemmer.

Fortegnelse over lokallag og medlemmer

	31.12.11 m/sideme dlemmer	31.12.10	31.12.09	31.12.08	31.12.07	31.12.06	31.12.05
Direkte medlemmer	55	55	66	69	121	103	117
NHF Sandnes	83	86	77	87	91	80	93
NHF Stavanger	93	93	85	92	92	97	102
NHF Hå	60	57	57	62	68	74	77
NHF Klepp & Time	34	36	35	42	39	41	44
NHF Karmøy	117	114	105	108	108	111	122
NHF Nord-Rogaland	59	62	60	67	74	84	89
LARS Rogaland	95	99	94	98	101	97	96
LFS Rogaland	34	46	36	33	30	59	67
Rogaland Poliolag	99	99	98	92	92	90	100
LFN Rogaland	50	46	53	70	81	82	95
ALF Rogaland	44	43	39	21	21	20	39
HBF Rogaland	121	120	123	148	178	178	177
LKB Rogaland	74	66	70	75	80	85	91
NHFU Sørvest	29	27	20	73	123	146	108
NHF Bergen	283	277	267	312	323	336	422
LARS Hordaland	180	190	182	195	180	159	166
LKB Hordaland	134	129	120	134	148	154	180
LFS Hordaland	81	95	90	101	104	153	150
NHF Bømlo	17	18	19	19	20	19	22
NHF Stord	37	36	36	36	37	37	41
NHF Ulvik	15	17	14	19	23	31	39
NHF Voss	44	51	51	57	63	63	60
NHF Fusa	15	17	20	23	24	27	33
NHF Os	35	33	33	38	43	42	47
NHF Sotra	9	8	8	8	8	6	7
NHF Meland	25	23	23	23	22	22	23
NHF Øygarden	78	105	97	104	130	143	112
Hordaland Poliolag	187	189	188	199	209	215	220
HBF Hordaland	134	130	103	93	110	113	105
LFN Hordaland	95	97	87	92	105	114	136
ALF Hordaland	44	50	55	45	38	44	40
LFA Hordaland	27	25	15	17	20	20	24

I begynnelsen av året sendte vi ut brev til lokallagene i regionen om kartleggingen av likemannstjenesten og likemenn for å skaffe en oversikt over hvem som er likemenn i de forskjellige lagene og for å tilby grunnleggende opplæring.

Det er viktig å kvalitetssikre tilbudet og oppfølgingen. Alle som skal fungere som likemann skal vite hva NHF står for og at målet med likemannsarbeidet må være klart. Hver enkel landsforening kan selv gjennomføre kurs om likemannsarbeid og tilføre diagnoserettet informasjon.

Regionkontoret engasjerte seg unntaksvis i enkelte individuelle saker om individuell plan og Brukerstyrt Personlig Assistanse. Erfaringene er at forvaltningen endrer innvilgelsespraksis i søkernes favør når NHF kommer på banen. Flere enkeltsaker fra råd og likemannstjenesten ble i året som gikk anonymisert og tatt opp på et mer prinsipielt interessepolitisk nivå, blant annet i IA rådet i Hordaland og med fylkesmannen i Rogaland.

Veiledningstjenesten i NHF Sørvest fulgte retningslinjene staket ut i "Strategi- og handlingsplan for likemannsarbeid i NHF 2010 – 2013."

I tråd med målene i virksomhetsplanen arrangerte regionen samling for likemannsarbeidere 28. mai, kurs i grunnleggende likemannsopplæring, Hordaland.

Regionen opprettet også et eget likemannsutvalg med ansvar for utdanning og støtte til regionens nettverk av likemannsarbeidere. Likemannsutvalget gikk gjennom mandatet for utvalget og planla kurs og oppfølging for 2012.

Likemannsutvalget består av følgende personer:

Harda Løvoll (NHF Klepp og Time), Bjarne Kapstad (Arbeidsmiljøskadde landsforening ALF Rogaland), Mona Turøy, (Landsforeningen for bekkenløsningsplager LKB Hordaland) og Anne-Berit Kolås (NHF Meland). Fra regionkontoret deltar seniorkonsulent Vigdis Hope.

8-9 september deltok 3 av likemannsutvalgets medlemmer på Likemannskonferanse i regi av NHF sentralt. Regionkontorets representant deltok på 3 telefonmøter om handlingsplan for likemannsarbeidet framover. NHF Sørvest tildelte Landsforeningene for arbeidsmiljøskadde i Hordaland og Rogaland støtte på henholdsvis kr. 3900.- og kr 1100.- til en helgesamling og 2 medlemsmøter, med likemannsarbeid som et av hovedtemaene.

Veiledningstjenesten er et viktig område for NHF Sørvest som inkluderer både likemannsarbeidet og rettighetshjelp. Tjenesten er en av pilarene i organisasjonen, med verdi i seg selv for den enkelte men også som kunnskapskilde i påvirkningsarbeidet. Primære målgrupper for veiledningstjenesten er medlemmene, sekundært publikum generelt, inkludert arkitekter, utbyggere og andre berørte parter. Likemann og rettighetshjelp er også en av organisasjonens viktigste kilder til kunnskap om medlemmenes utfordringer.

Som et ledd i medlems servicen og inntektsbringende tiltak tilbyr regionkontoret deltakelse i eget spillelag, hvor en del medlemmer er med på et lottoandelslag. Halvparten av midlene spilles det lotto for og den andre halvparten tilfaller NHF Sørvest.

Overgang til nytt medlemsregister har medført flere arbeidsoppgaver til regionkontoret. Regionkontoret sender oppdaterte medlemslister til alle lokallag 4 ganger pr. år, i tillegg til utsendelse av etiketter på medlemmer for hvert lag på forespørsel.

Regionkontoret bistår også en del av lokallagene med regnskapsføring og revisjon av lokallagsregnskap.

Noen lag får i tillegg assistanse til å skrive ut invitasjoner til møter og utsendelse til medlemmene.

Kartlegginger

Kartleggingen av tilgjengeligheten for funksjonshemmede i grunnskolen i Rogaland ble fullført i året som gikk. Resultatene fra de 146 skolene som svarte på spørreskjemaet av totalt 246 skoler, viste ikke overraskende at tilgjengeligheten varierer sterkt med byggenes alder. For å følge opp skolekartleggingen opprettet regionstyret et utvalg i Rogaland som møttes på NHF Bryne sitt kontor og vedtok en handlingsplan som regionkontoret koordinerer gjennomføringen av. Skolekartleggingsutvalget i Rogaland vil følge opp resultatene fra kartleggingen i samarbeid med regionkontoret i 2012 og videre i form av tilbud om rådgiving om UU i praksis til skoleeiere og identifisering av de mest utilgjengelige skolene.

På grunnlag av positive erfaringer ble kartleggingen tilbudt de andre 8 regionene i NHF i samarbeid med sentraladministrasjonen. Samtlige regioner takket ja til tilbudet og innledet regionsvist samarbeid med IRIS mot slutten av året.

Regionen får jevnlig forespørsler fra tilreisende og turister om tilgjengelige steder, restauranter eller uteområder. Det er tidkrevende å svare fyllestgjørende på slike forespørsler og informasjonen er gjerne utdatert, spredt eller mangelfull. Regionstyret søkte på den bakgrunn i januar 2011 Sentralstyret om å få opprette et nettbasert tilgjengelighetsverktøy til bruk for personer med behov for informasjon om tilgjengelighet i bygg og uteområder etter mal av Wikipedia. Søknaden ble avslått med henvisning til at det ble oppfattet som en sentral oppgave å gjennomføre et slikt prosjekt, jfr. NHFs lover §§3-2, 8-2-m.fl.

Brukerkompetanse-gull eller tull?

Gjennom SAFO vest fikk NHF Sørvest innvilget 238.000 kroner av Extrastiftelsen til å styrke samhandlingen mellom brukerrepresentanter og organisasjonene i Hordaland og Rogaland. Bakgrunnsmateriale for søknaden var en rapport seniorkonsulent Alf-Are Skog på regionkontoret førte i pennen og som avdekket stort behov for tettere bånd mellom brukerrepresentantene og organisasjonen. I tillegg har flere andre rapporter avdekket motstridende vurderinger av brukerkompetansens verdi i praksis. På den ene side viser utbredelsen av brukerutvalg, lovfesting av

brugerrepresentasjon og andre førende dokumenter til at brukerkompetansen ansees som uvurderlig som beslutningsgrunnlag. På den andre siden viser tilbakemeldinger fra brukerrepresentanter i de to fylkene at kompetansen ikke tas på alvor i tilstrekkelig grad. Midlene fra Extrastiftelsen vil bli brukt til å arrangere 4 samlinger for brukerrepresentantene i Hordaland og 4 samlinger i Rogaland i løpet av 2012. Samlingene vil vare ca 6 timer der målene vil være å styrke samhandlingen mellom brukerrepresentanter og organisasjonene, bidra til at rådene blir akseptert som autoritative samarbeidsorganer av kommuneadministrasjonene og folkevalgte, og styrke rutine for samhandling mellom brukerrepresentanter og organisasjonene. Det ble opprettet en referansegruppe for å kvalitetssikre presentasjoner, veileder og gjennomførbarhet ved hjelp av telefon og fysiske møter. SAFO vest er prosjekteier, med nestleder i FFO Bergen Helen Aareskjold som medlem av referansegruppen og bindeledd inn mot FFO sine representanter i rådene.

Organisasjon

Aktivitetsnivået til lagene var som tidligere år svært variabelt, men økte bingoinntekter har gjort det enklere for mange lag å iverksette større og mindre tiltak.

Landsforeningen for Ryggmargskadde Rogaland arrangerte friluftssarrangement for familie og venner for å framvise de forskjellige friluftaktiviteter som en kan være med på til tross for funksjonsnedsettelse.

Handikappede Barns Foreldreforening Hordaland arrangerte foreldresamling 19-20. november der foreldre fikk anledning til å utveksle erfaringer om utfordringer, praktiske løsninger, skoleproblematikk, diagnoser og andre familietema.

Landsforeningen for Kvinner med Bekkenløsningsplager Hordaland arbeidet mest med likemannsarbeid, informasjon til helsepersonell og bassengtrening. De gjennomførte tillitsmannskurs for hele styret 11. november.

Arbeidsmiljøskaddes Forening Hordaland jobbet aktivt med likemannsarbeid og gjennomførte likemann og erfaringsutvekslings kurs 9 – 11. september.

Arbeidsmiljøskaddes Forening Rogaland jobbet også aktivt med likemannsarbeid og gjennomførte en rekke medlemsmøter med likemannsarbeid og erfaringsutveksling som tema.

Landsforeningen for Nakkeskadde Hordaland arrangerte landsdekkende konferanse i samarbeid med hovedstyret, med diagnostisering og behandling av instabile nakkeskader som hovedtema.

Landsforeningen for Slagrammede Hordaland drev aktivt likemannsarbeid gjennom hele året og arrangerte konferanse: *Mer enn Hjerne*, med tema mestring og motivasjon i pårøerrollen.

Landsforeningen for Polioskadde Rogaland og NHF Karmøy samarbeidet bl.a. for å unngå nedlegging av rehabiliteringstilbudet ved revmatismesykehuset i Haugesund.

Handikappede Barns Foreldreforening Rogaland satte søkelyset på medlemmer/medlemsservice for å beholde medlemmene og få flere. Foreningen fikk god pressdekning på aktuelle saker som for eksempel bolig mangelen for yngre funksjonshemmede.

Norges Handikapforbund Bergen har feiret 85 års jubileum. Laget har jobbet med kartlegging av ulike bygninger med off. tilgjengelighet i Bergen kommune. Mye mediadekning rundt dette og kommentarer til budsjettet for Bergen Kommune i 2012.

Norges Handikapforbund Stavanger sitt tilgjengelighetsutvalg har jobbet med mange plansaker og ulike byggeprosjekt.

Listen gir kun en indikasjon på aktivitetsnivået og er langt fra uttømmende.

Regionleddet har ansvar for interessepolitisk arbeid, lokallagsstøtte og medlemservice i Hordaland og Rogaland. Regionstyret er ansvarlig for årsmøtene og leder arbeidet i tråd med NHFs prinsipper og styringsdokumenter. Regionstyret har også det øverste ansvaret for det interessepolitiske arbeidet i regionen og kommunene og skal tilstrebe samarbeid og god kommunikasjon mellom dem og lokallagene.

Regionstyret avholdt 7 møter og behandlet 67 saker i 2011.

I tråd med NHFs lover ble leder i NHFU Sørvest, Guri Anne Egge invitert til regionstyrets møter med tale og forslagsrett.

Regionkontorleder fungerer som regionstyrets sekretær med tale- og forslagsrett.

Øvrige ansatte møtte etter behov.

Regionstyret fordelte arbeidsoppgaver ut fra interesser og kompetanse innen styret, inkludert varamedlemmer. Regionstyret utnevnte Anne-Berit Kolås og Kjell Inge Bringedal som delegater til landsmøtet 2011.

Både ansatte på regionkontoret og regionstyremedlemmer deltok på en rekke av lagenes møter og årsmøter i 2011.

Arbeid og utdanning

Arbeid og utdanning: er et av hovedsatsingsområdene for NHF og regionen bidro på flere nivåer, blant annet med innspill til NHFs sysselsettingsstrategi, som etter regionens vurdering bør forskyve fokus fra arbeidssøkers individuelle funksjons og arbeidsevne til relasjonen arbeidssøker og arbeidsgivers inkluderingssevne i tråd med Manneråkutvalgets definisjon av funksjonsnedsettelse som gapet mellom individuelle forutsetninger og samfunnsskapt hindringer.

Forsøkene på å øke andelen sysselsatte funksjonshemmede har ifølge SSB sine nasjonale kartlegginger stått på stedet hvil siden avtalen om et Inkluderende Arbeidsliv ble inngått for mer enn 10 år siden. Regionen ba derfor om et møte med IA rådet i Hordaland for øke bevisstheten om problemet og anbefale virkemidler i tråd med uttalelse fra årsmøtet i NHF Sørvest og Manneråkutvalgets definisjon av funksjonsnedsettelse. Møtet ble utsatt til januar 2012, men i brevet til IA rådet datert november 2011 påpekte vi at realiseringen av kvantifiserbare mål på fylkesnivå er problematisk så lenge det mangler fylkesvise måleverktøy. SSB sine tall på antall funksjonshemmede uten arbeid er basert på nasjonale spørreundersøkelser og er ikke mulig å få tak i tall på fylkesnivå. Regionleddet og andre som er opptatte av å nå delmål 2 om å øke andelen

sysselsatte funksjonshemmede har derfor ikke mulighet til å vite om flere eller færre personer med nedsatt funksjonsevne er kommet i arbeid i løpet av året i de to fylkene.

Videre ble IA rådet bedt om å bidra til å styrke samarbeidet mellom forvaltningsnivåene for å nå delmål 2 og til å jobbe for økt samsvar mellom delkompetanse fra utdanningsinstitusjoner og krav i arbeidslivet.

Til tross for uttalte politiske målsettinger om å øke andelen funksjonshemmede i arbeidslivet viser tall fra attføringsbedriftene i Hordaland at rammevilkårene forverres og at kampen om offentlige kontrakter for å nå velferdspolitiske målsettinger om arbeid for alle, ikke er styrket i året som gikk. Regjeringens strategi for å nå delmål 2 i IA avtalen ble vedtatt som vedlegg til statsbudsjettet for 2012, men inneholdt ingen tiltak som endrer rammevilkårene for arbeidslivet, verken nasjonalt eller i Rogaland og Hordaland. Strategien identifiserer fire barrierer for å øke andelen sysselsatte personer med nedsatt funksjonsevne; 1) diskriminering, 2) kostnader, 3) produktivitet og 4) informasjon/holdninger. Strategien slår fast at arbeidsgivere i mange tilfeller likestiller nedsatt funksjonsevne med nedsatt produktivitet og økte kostnader, men trekker likevel ingen konklusjoner utover å anbefale og iverksette spesielløsninger.

Offentlige arbeidsgivere har så langt regionen erfarer dermed fortsatt begrensede incentiver til å ansette personer med nedsatt funksjonsevne.

I tråd med NHF Sørvest sine anbefalinger til NHF sin sysselsettingsstrategi og uttalelse fra regionens årsmøte ble Knutepunkt for offentlige anskaffelser i Hordaland oppfordret til å ta innkjøpsmakten mer aktivt i bruk i offentlig sektor for å nå politiske målsettinger om et samfunn med plass til alle, også på arbeidsmarkedet og på tilgjengelighetsområdet. Knutepunktene i de to fylkene svarte at fokuset er miljøvennlige innkjøp og at eventuelle andre hensyn, som Universell Utforming og flere sysselsatte funksjonshemmede ikke er prioritert.

NHF Sørvest ble i etterkant invitert til å holde innlegg om universell utforming og offentlige anskaffelser for innkjøpere i offentlig sektor organisert i Knutepunkt for offentlige anskaffelser i Hordaland. Knutepunktet jobber for at offentlige virksomheter i større grad skal ta samfunnsansvar som del av anskaffelsene. Knutepunkt Hordaland er et av 20 tilsvarende regionale knutepunkt i landet. Det er Regjeringen, med Miljøverndepartementet i spissen, som har tatt initiativ til å opprette disse Knutepunktene. I Hordaland er det Bergen kommune v/ Innkjøpsseksjonen som har prosjektansvar for knutepunktet. I Rogaland har innkjøpsavdelingen i fylkeskommunen tilsvarende koordineringsrolle.

Knutepunktene arrangerer fagseminarer om aktuelle temaer knyttet til samfunnsansvar i offentlige anskaffelser. Målgruppen er offentlige innkjøpere og ledere.

Brukerstyrt Personlig Assistanse er både et frigjøringsverktøy og et mulig verktøy for å øke andelen funksjonshemmede i arbeidslivet. Kommunene er imidlertid restriktive med å innvilge BPA timer i arbeidsøyemed fordi arbeidet ikke faller inn under deres ansvarsområde: resultatet er økt utstøting, med tilsvarende økt sannsynlighet for at et annet forvaltningsnivå, NAV, blir påført ekstra utgifter i form av arbeidsavklaringspenger eller uførepensjon. I samarbeid med sentraladministrasjonen ble det derfor arrangert møte med fylkeslaget til Arbeiderpartiet i Rogaland for å få laget til å støtte rettighetsfesting av BPA. Brev med tilsvarende krav ble sendt til fylkeslaget til Arbeiderpartiet i Hordaland. Begge fylkeslagene støttet kravet som ble nedstemt med knapt flertall på Arbeiderpartiets landsmøte.

Regionen arrangerte i samarbeid med Revmatikerforbundet og Fysioterapiforeningen valgmøte i Bergen om Samhandlingsreformen i september. Samtlige partier var til stede på møtet som avdekket store kunnskapshull blant politikerne og ikke minst mangelfull beredskap i kommunene.

Universell Utforming/Tilgjengelighet

Universell utforming (UU) er et prinsipp som i korthet innebærer at hovedløsningen skal være for alle: tidligere, med tilgjengelighet som eneste krav kunne man spissformulert hevde at funksjonshemmede måtte være fornøyde om de kom seg inn gjennom pipa i et bygg, bare de kom seg inn. Med UU må hovedløsningen være for alle, som betyr at det ikke holder at noen kommer seg inn gjennom pipa, mens andre kan benytte seg av hovedinngangen. Tilgjengelighet er ikke nok, byggets hovedløsninger eller transportmiddelet skal i praksis og i prinsippet være for alle. Prinsippet innebærer et perspektivskifte fra individet og en tilsvarende medisinsk-biologisk forståelse av funksjonsnedsettelse til relasjonen individ/samfunn og en tilsvarende samfunnsmessig forståelse av funksjonsnedsettelse som gapet mellom individuelle forutsetninger og samfunnsskapt hindringer. NHF Sørvest har integrert prinsippet i alle relevante interessepolitiske virkemidler og målsettinger. Regionkontoret arbeider som regel i tett samarbeid med de lagene som ønsker det og har kompetanse på dette området, med NHF Bergen og NHF Stavanger som mest aktive partnere. Her følger et utvalg av de sakene regionkontoret enten alene eller i samarbeid med lokallag har vært involvert i i løpet av 2011:

- 1) Fana kirke primært ved inngangsparti.
- 2) Den Nasjonale Scene i Bergen kommune angående tilgjengeligheten ved Lille Scene.
- 3) Ankesaken om flyplasshotellet på Bergen lufthavn.
Saken er fortsatt uavklart og det foreligger vedtak fra byrådet om å gi dispensasjon fra forskriftene. Det er anket av NHF Sørvest og der står saken.
- 4) Nye Gulating lagmannsrett i Bergen kommune.
- 5) Kommandantboligen på Laksevåg.
- 6) Nytt hotell på Ørnen tomten i Bergen sentrum.
- 7) Videreføring av bybanen i Bergen.
- 8) Utfordringer ved ombordstigning i fly.

- 9) Ny heistype utprøvd på Bergen lufthavn, Flesland og på Stavanger lufthavn, Sola.
- 10) Oseana kunst og kultursenter i Os kommune.
- 11) Voss kulturhus på Voss.
- 12) Askøy Senter på Kleppestø på Askøy.
- 13) Nordahl Grieg Videregående skole i Bergen kommune.

En del av dette tilgjengelighetsarbeidet ble gjennomført ved hjelp av PULS prosjektet (påvirkning, universell utforming, likestilling og samfunn) som består av et nettverk med 15 medlemmer fordelt på 9 i Hordaland og 6 i Rogaland.

”PULS” ble videreført i driftsform etter å ha blitt avsluttet som prosjekt høsten 2008. Dette innebærer at prinsippene og retningslinjene i temaheftet ble innlemmet som en integrert del av regionsarbeidet.

På samferdselsfeltet arbeider NHF Sørvest også for å realisere prinsippet om universell utforming. I praksis betyr det at vi arbeider for at alle, uavhengig av individuelle forutsetninger skal kunne benytte seg av kollektivtrafikken i Rogaland og Hordaland, inkludert ferjer, busser og Bybanen.

Når det gjelder ferjene, så er kravene klare nok, men kun til nye ferjer. Levetiden på ferjene gjør at det kommer til å ta lang tid før alle ferjene er universelt utformet, til tross for at politikerne i fylket har økt innsatsen for å skifte ut utilgjengelige ferjer med universelt utformede.

Ny parkeringsforskrift-betaling for de med parkeringstillatelse.

På bakgrunn av spørsmål fra en del medlemmer om NHFs syn på forslag til ny parkeringsforskrift videreformidlet regionen Sentralstyrets vedtak om at betaling for forflytningshemmede kun skal kunne kreves når både betalingsløsningen og hele transportkjeden (kollektivmidlene og uteområdene er universelt utformet.)

Sentralstyret ønsker å se spørsmålet om betalingsfritak i et samfunnsperspektiv, og holde fast ved likestillingsperspektivet i NHFs prinsipprogram. Det innebærer at parkeringsreguleringen skal sikre tilstrekkelig og gode parkeringsmuligheter og at det ikke bør være et generelt betalingskrav for forflytningshemmede før betalingsløsninger og hele transportkjeden (kollektivmidlene og uteområdene) er universelt utformet.

Deltakelse i råd og utvalg

NHF Sørvest beholdt sine representanter i de to fylkeskommunene etter valget i september, i helseforetakene og i NAV og AVINOR. Listen er ikke utfyllende.

NAV Hordaland	Ingeleiv Haugen, vara Alf-Are Skog
NAV, Områdeutvalg	Alf-Are Skog, vara Ingeleiv Haugen
Hjelpemiddelsentralen Hordaland	
NAV Rogaland	Harda Løvoll
NAV Hjelpemiddelsentralen, Rogaland	Anne Marie Austad
Helse Vest:	Representanter fra SAFO Vest
Helse Fonna	Nils Magne Kloster, vara Ragnar Nesheim
Helse Bergen:	Anne-Berit Kolås vara, Hjørdis Dahle
Haraldsplass Diakonale Sykehus	Tore Eugen Hansen, vara Marit Haukeland vara Aksel Låstad
Hordaland Fylke	Harald Norheim
Rogaland Fylke	Anne Marie Auestad, vara Rolf Østbø
AVINOR	Kristian Bore som i utgangspunktet deltok som SAFO representant i AVINOR sin arbeidsgruppe for nye flybroer på Sola fortsatte i samme funksjon for FFO.
NHF sentralt	Arild Birkenes deltok på møte om kampanjen "Made in Palestine", et prosjekt i regi av internasjonal avdeling i NHF.
Nordåstunet stiftelse	Eva Ravnan, Gyda Helen Hansen og Maria Dressel
Stiftelsen Lundheim folkehøgskole	Rolf Østbø og Per Åge Øglænd

En rekke medlemmer i landsforeninger og lokallag er i tillegg oppnevnt som brukerrepresentanter i kommunale råd for mennesker med nedsett funksjonsevne i flere kommuner i begge fylkene.

Kontakten mellom SAFO/NHF Sørvest og representantene i NAV, helseforetakene fylkeskommunene er gjennomgående god. Kontakten mellom SAFO/NHF Sørvest og representantene i de kommunale rådene har imidlertid ikke vært god nok. Samlingene med midler fra Extrasiftelsen skal bøte på den situasjonen i 2012.

Vedlagt følger en kort oversikt over målsetting og aktiviteter i områdeutvalget i NAV Hjelpemiddelsentral Hordaland der seniorkonsulent Alf-Are Skog representerer SAFO/NHF Sørvest:

Områdeutvalget skal:

- 1) fange opp utilsiktet virkning av regelverk, rutiner og tjenesteyting innen hjelpemiddelområdet i fylket.
- 2) bistå ansatte ved hjelpemiddelsentralen til å samhandle med brukerorganisasjonene om utvikling av tjenestetilbudet i fylket.
- 3) bidra til gjensidig utveksling av initiativ til samarbeidstiltak og informasjonsopplegg for å bedre tjenestene til brukerne.

Seniorkonsulenten tok blant annet opp følgende saker:

- 1) tilstandsrapport og bruksanvisning ved utlevering av rullestoler
- 2) utveksling av informasjon i organisasjonenes medlemsblad, brukerplassordningen
- 3) tilgjengelighet på telefon ved NAV hjelpemiddelsentral Hordaland

I tillegg har seniorkonsulenten tatt opp saker fra medlemmer, fulgt dem opp og informert om utfall. Møtedatoene for områdeutvalget er tilgjengelig for alle og ligger på NHF Sørvest sine nettsider. I forkant av møtene tilskrives lokallagene i Hordaland samt en knippe medlemmer med spørsmål om det er saker som en ønsker skal belyses. Responsen har vært lav. Et annet forhold er at det er et mål å samkjøre sakene med NHF sentralt og motsatt. Av 6 møter 2011 deltok seniorkonsulenten på 5.

Per Åge Øglænd, NHFStavanger, har deltatt i prosjektgruppa for nytt bilsenter Sørvest lokalisert i Rogaland. Hensikten med senteret er å etablere fullverdig bilsenter ved NAV Hjelpemiddelsentral Rogaland med samlet vedtak/formidling, utprøvningsmuligheter og ambulerende tjeneste. Bilsenteret i Rogaland dekker Rogaland, Vest-Agder og Aust-Agder. Alf-Are Skog og Anne-Berit Kolås er i arbeidsgruppen ved bilsenteret for Hordaland og Sogn og Fjordane ved NAV Hjelpemiddelsentral Hordaland.

Regionkontoret har deltatt i flere samarbeidsmøter med Skyss, FFO, fylkeskommunalt råd for funksjonshemmede i Hordaland og det kommunale rådet for funksjonshemmede i Bergen, hovedsaklig om tilgjengeligheten på Bybanen.

NHF Sørvest planla i samarbeid med Hjelpemiddelmesseforeningen i Rogaland en messe i Tysværhallen og en i Figjohallen i begynnelsen av mai. Samarbeidet ble imidlertid avsluttet på grunn av manglende enighet om økonomi.

Regionkontoret var representert med egen stand på Hjelpemiddelmesse i Rogaland, som ble gjennomført den 4 mai på Tysværtunet, Karmøy og 5 mai i Åsenhallen, på Sola. Regionkontoret var også representert med egen stand på Hjelpemiddelmesse i Hordaland, den 8 september.

Messene satt fokus på tilgjengelighet og livskvalitet for funksjonshemmede. Her fikk besøkende tilgang til mye godt brosjyremateriell og informasjon om NHF og de hadde anledning til å prøve ut hjelpemidler og bli oppdatert på det nyeste på markedet.

Råderett over eget liv-også i egen bolig

Boligprosjektet "Råderett over eget liv-også i egen bolig" ble videreført som søknad om kompetansetilskudd til Husbanken i året som gikk. Hovedmålet for prosjektet er å bidra til integrering av funksjonshemmede på boligmarkedet ved å redusere motsetninger mellom tjenesteyter og tjenestemottaker i Hordaland og Rogaland. Søknaden ble avvist, men med oppfordring om å innlede samarbeid med et boligbyggelag for fornyet behandling i 2012. Bergen og Omegn Boligbyggelag takket ja til å delta i ny søknad om kompetansetilskudd og foreslo et nybygg i Damsgårdssundet i Bergen som mulig sted for realisering av prosjektet. NHF Sørvest vil endre søknaden i tråd med innspill fra Husbanken, region vest.

NHF Karmøy søkte og fikk innvilget 40.000 kroner av Boligfondet til gjennomføring av et boligseminar 7. mai på Sola. Arkitekt Gunnar Isdahl holdt foredrag om nye byggforskrifter og Forbundsleder Jens Petter Gitlesen i NFU om boliger for funksjonshemmede og nye miniinstitusjoner.

Paralympisk dag på Nærbø

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, Rogaland idrettskrets, Nærbø IL, Folkehelsesentralen i Hå i samarbeid med Norges Handikapforbund Sørvest arrangerte paralympisk skoledag for tredje år på rad i september. Antallet deltakere ble av kapasitetshensyn redusert noe fra ca 200 i 2010 til ca 160 elever og lærere i 2011. Arrangementet fikk bred omtale i media og ble ansett som en stor suksess. Elevene fikk anledning til å prøve seg i curling, Boccia, Goldball, bordtennis, El hockey, kjelkehockey, volleyball, svømming, rullestolløp, armsykling. Arrangementet vil bli videreført i 2012. Hensikten med arrangementet er i første rekke å rekruttere flere funksjonshemmede barn og unge til idretten. I andre rekke er målet å gi leverandører av hjelpemidler, foreldre, saksbehandlere og andre interesserte mulighet til å møtes for å høste og utveksle erfaringer samt å vise hvordan barn med nedsatt funksjonsevne driver idrett. Under den paralympiske skoledagen fikk elevene muligheten til å prøve flere idretter som alle er tilrettelagt for funksjonshemmede. Idretten stilte dyktige instruktører til disposisjon, slik at det ikke var nødvendig med forkunnskaper for å delta.

Hedersbevisninger

Regionleder Anne-Berit Kolås ble tildelt NHF sin gullnål på landsmøtet i juni. Bjørg Holm, mangeårig leder av NHF Voss, ble tildelt kongens fortjenestemedalje i sølv og NHF sin gullnål på en tilstelning på Park hotell, Voss, 28. juni. . Vi gratulerer begge med velfortjente hedersbevisninger

Lokallagspakken

Lokallagspakken kom ut tre ganger i 2011, hovedsaklig med praktisk informasjon angående årsmøter, aktuelle interessepolitiske saker, likemannstjenesten, Sørvesten, kursplaner, tildeling av velferdsmidler og SAFO.

Sørvesten

Sørvesten er medlemsbladet til NHF Sørvest. Bladet kom ut med fire nummer i løpet av fjoråret. Bladets viktigste funksjon er å være et talerør til/for medlemmer som er organisert gjennom Norges Handikapforbund Sørvest. Spesielt viktig fremstår bladet for medlemmer som ikke har noen lokallagsmessig tilknytning. Sørvesten utgjør en sentral kilde til oppdatering på hva som skjer i regionen. Både den redaksjonelle og grafiske linjen er blitt spisset i løpet av året og bladet fremstår som profesjonelt og innholdsrikt, med plass til praktisk informasjon og refleksjoner om premisene for det interessepolitiske arbeidet. Bortsett fra redaksjonen er tillitsvalgte og regionkontoransatte viktigste bidragsytere til bladet.

Redaksjonen har bestått av regionleder Anne–Berit Kolås som er ansvarlig redaktør og Rolf Østbø og Alf-Are Skog som medlemmer. Høsten 2011 ble det opprettet en redaksjonsgruppe i Rogaland som i større grad skal ivareta arbeidet i den delen av regionen.

Regionstyret gikk i januar til innkjøp av bærbar PC, med programvare og bæreutstyr til redaksjonen.

Inntektsgivende aktivitet

Regionen la sammen med inntekstavdelingen i Sentraladministrasjonen ned betydelig arbeid med å skaffe Bingoinntekter til lokallag og landsforeninger i året som gikk. Arbeidet må betraktes som en betydelig suksess i og med at inntektene fra Bingovirksomhet til lagene nærmet seg 4 millioner kroner i året som gikk og regionleddet fikk tildelt i overkant av 1 million kroner fra 2 formål.

I samarbeid med sentraladministrasjonen utgir NHF Sørvest egen kalender. Kalenderen markedsfører organisasjonen og gir gode inntekter for regionen. Regionkontoret jobber selv for å få inn annonser til kalenderen. Målet med annonsene er at vi kan sende ut kalenderen kostnadsfritt til alle våre medlemmer. Regionen får også inn en del inntekter fra medlemmene som ønsker å betale for kalenderen. NHF Sørvest bruker midlene til å støtte arbeidet i lokallagene, blant annet gjennom skoloring av medlemmer og tillitsvalgte og påvirkingsarbeid.

Funkisdagen 27. august 2011

Funkisdagen ble vedtatt av regionstyret for å promotere landsforeningene, kommunelagene og øke bevisstheten om funksjonsnedsettelse i offentligheten. Da søknaden om bruk av Festplassen ble innvilget av Bergen kommune, satte regionstyret ned en arbeidsgruppe bestående av representanter fra Landsforeningen for Kvinner med Bekkenløsningsskader, NHF Bergen, Norges Handikapforbund Bergen, Landsforeningen for Nakkeskadde Hordaland og Norges Handikapforbund Ungdom (NHFU Sørvest) og regionkontoret. Arbeidsgruppen hadde en rekke møter og fordelte arbeidsoppgaver seg i mellom. Organisasjonene som deltok på stand fikk tilgang til telt som ble satt opp på hver side av scenen. Dagen ble brukt til å synliggjøre og bekrefte funksjonshemmede og funksjonshemmedes organisasjoner som aktive og skapende mennesker på lik linje med andre ved hjelp av konserter, oppvisningskamper i rullestolbasket, bordtennis, hinderløype, rullestolkappløp, tradisjonelt opplysningsarbeid i telt og konferansier Kjell Hanøy som bandt det hele sammen.

Tilbakemeldingene både fra publikum og fra de deltagende lagene og organisasjonene var svært positive. Elever med kognitive funksjonsnedsettelser fra kokkelinjen på Sandsli videregående skole fikk, i følge læreren, svært verdifull arbeidstrening i å betjene kunder i en reell salgssituasjon. Publikum fikk ved hjelp av rullestolhinderløype og rullestolkappløp anledning til selv å erfare sammenheng mellom individuelle forutsetninger og tilgjengelighet i det offentlige rom. Lagene og foreningene fikk eksponert seg på en positiv måte i teltene, der de andre aktivitetene; musikk, idrett og konkurranser bidro til å bygge opp under et menneske og samfunnsyn med plass til alle.

Følgende lag og organisasjoner deltok på Funkisdagen på Festplassen 2011.

Blindeforbundet i Hordaland, Sandsli videregående skole, kokkelinjen, Bergen Wheelers, Landsforeningen for Slagrammede Hordaland, Landsforeningen for Amputerte Hordaland, Handikappede Barns Foreldreforening Hordaland, Landsforeningen for Nakkeskadde Hordaland, Landsforeningen for Kvinner med Bekkenløsningsskader Hordaland, Norsk Folkehjelp, paralympisk mester i bordtennis Tommy Urhaug, i tillegg til alle bandene og artistene nevnt på plakaten og konferansier Erik Hanøy.

Velferdstiltak

NHF Sørvest mottok totalt kr. 51.836.- fra NHF sentraladministrasjon til velferdstiltak. Av disse midlene ble kr. 41.450.- fordelt til lokale velferdstiltak i lokallagene.

Regionstyret behandlet 12 innkomne søknader om midler til velferdstiltak i regionen. Av disse ble 9 innvilget og 3 fikk avslag. Regionstyret har prioritert å innvilge søknader fra lokallag med svak økonomi eller hvor laget enda ikke har kommet med i et bingosamarbeid.

Stiftelser-Fondet for planlegging og gjennomføring av boliger for funksjonshemmede.

Lotteri og stiftelsestilsynet godkjente i brev av 2. februar 2011 NHF Sørvest sin søknad om sammenslåing av Fondet for planlegging og utvikling av boliger for funksjonshemmede med Berit Von Erpecom Dahls private stiftelse org nr. 977 153 980, lærer Anton Kirkebøs private stiftelse org nr. 977 154 375 og Kari Auestads opplysningsfond (uregistret). Den sammenslåtte stiftelsen fikk etter søknad nytt navn, "Fondet til planlegging og gjennomføring av universell utforming" med org nr. 977 153 999. Fondet til planlegging og gjennomføring av universell utforming er overtakende stiftelse.

I regionstyrevedtak 39/11 oppnevnte regionstyret

følgende styre i den nye stiftelsen; "Fondet til planlegging og gjennomføring av universell utforming".

Styret består av:

- Tove Linnea Brandvik med Egil Hope som vara.
- Jorunn Svanevik som leder med Nils Magne Kloster som vara.
- Per Åge Øglænd med Tone Edvardsen som vara.

.Sammenslåingen ble gjennomført ved at de overdragende stiftelsene overdro sine eiendeler, rettigheter og forpliktelser som helhet til Fondet til planlegging og gjennomføring av universell utforming.

Dagsenteret for yngre fysisk funksjonshemmede

Dagsenteret for yngre fysisk funksjonshemmede ble på regionens årsmøte i mai skilt ut og opprettet som selvstendig stiftelse etter 39 år som del av Norges Handikapforbund. Bakgrunnen for utskillelsen og opprettelsen av stiftelsen var et brev fra Brønnøysundregisteret i 2009 med beskjed om at Dagsenteret ikke samtidig kunne ha eget organisasjonsnummer og være eid av NHF Sørvest.

Dagsenteret ble opprettet i 1972 av daværende fylkeslag, NHF Hordaland. I 2004 ble eierskapet overført fra NHF Hordaland til det nye organisasjonsleddet. I følge vedtektene skal NHF Sørvest oppnevne en fast representant i styret og en personlig vara. Regionstyret oppnevnte Trond Langeland som fast representant og Astrid Haugstad Tangerås som personlig vara.

SAFO vest

NHF Sørvest har leder og koordinatorvervet i Samarbeidsforumet av Funksjonshemmedes Organisasjoner i vest, forkortet SAFO Vest som dekker fylkene Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland. Norges Forbund for Utviklingshemmede, Foreningen Norges Døvblinde er de to andre medlemsorganisasjonene. Regionleder Anne-Berit Kolås er leder og regionkontorleder Arild Birkenes koordinator. Forumet er blitt en viktigere plattform for interessepolitikk i året som gikk, blant annet med ansvar for kartleggingen av kommunale råd i Hordaland og Rogaland, forslag til kandidater til rådene i de 59 kommunene og 2 fylkeskommunene og brukerbank med oversikt over representanter i helseforetakene. Brukerbanken er et prosjekt iverksatt i SAFO Øst med midler fra Helse Øst. SAFO vest koordinator var med samling på Hamar med tanke på å inkludere SAFO regionen i Brukerbanken. Det er imidlertid usikkert i hvor stor eller liten grad prosjektets målsettinger overlapper med NHF sitt nye medlemsregister. Prosjektet ble lagt foreløpig på is mot slutten av året. NHF Sørvest har sekretariatsfunksjonen og arrangerte årsmøtet i SAFO Vest 27. februar 2011.

Administrasjonen

NHF Sørvest har regionkontor i Østre Nesttunveien 20, 5221 Bergen, med følgende bemanning:

- Seniorskonsulent: **Vigdis Hope i 75 prosent stilling**
- SeniorskonsulentAlf- **Are Skog i 50 prosent stilling**
- Funksjonsassistent **Bernt Ove Tharaldsen i 50 prosent stilling**
- Regionkontorleder: **Arild Birkenes i 100 prosent stilling**

Funksjonsassistent Tore Lirhus sluttet i januar 2011 og ble erstattet av Bernt Ove Tharaldsen.

Samarbeidet mellom regionkontoret og regionstyret har vært og er god.

SAFO Vest/SAFO Hordaland, ALF Hordaland, LFA Hordaland, LFS Hordaland, LFN Hordaland og NHF Bergen er medleietakere.

Regnskap og økonomi

- Se egen årsberetning.

for Norges Handikapforbund Sørvest

Regionstyret

Anne-Berit Kolås
Regionleder

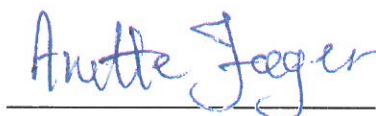
Kjell Inge Bringedal
Nestleder

Tore Eugen Hansen
styremedlem

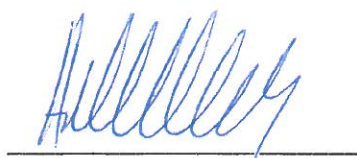
Harald Norheim
styremedlem

Anette Jæger
styremedlem

Astrid Haugstad Tangerås
vara

Arild Birkenes
Regionkontorleder

Torunn Seim
vara